

SZAKVÉLEMÉNY

Egry József: Búcsúzás (Emberek a mólón), 1940 körül

olaj, pasztell, papír, 70 x 100 cm

jelezve jobbra lent: Egry József Badacsony

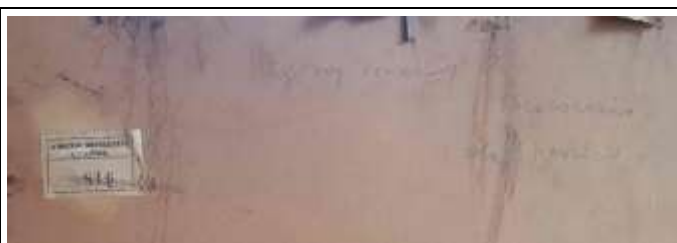
Egry József (1883-1951) a modern magyar festészet egyik legegységibb hangú alkotója. Jellegetes stílusának sem előzménye nincs a magyar művészetben, s követői, tanítványai sincsenek. Egry az 1920-as évektől kezdve az akkoriban formálódó Gresham-körnek volt a tagja. Nevüket az általuk gyakran látogatott Gresham kávéháztól kapták, bár ilyen néven ők maguk soha közös kiállításon nem szerepeltek. A művészettörténeti értelemben vett Gresham-kör fogalma már inkább az 1950-es években született meg. Mégis a két világháború közötti magyar művészeti életben létrejött számos művésztársaság és iskola közül a szinte csak virtuálisan létező Gresham-kör hatása bizonyult a legmaradandóbbnak. Még a mai műkereskedelemben is a Gresham művészei – különösen Egry József, Bernáth Aurél, vagy Szőnyi István – a legmagasabb értéken jegyzett alkotók között vannak. Bár műkereskedelmi értelemben a Gresham-kör soha nem volt divatban, mégis szinte születése pillanatától, az 1925 körüli évektől kezdve a legmegbízhatóbb és legidőtállóbb művészi minőséget jelentette, még a művészi dogmatizmustól bénított 1950-es években is. Jelentőségét, rangját az is növelte, hogy tagjai közül többen is a művészképzésben, akadémiai professzorként folytatták

tevékenységüket, így nemcsak a közönség körében, hanem az újabb művésznemzedékek szemében is a modern magyar művészetnek az 1950-es években erőszakkal megszakított folyamatosságát képviselték.

Egry József, a reménytelen nyomorból indult festő, az 1910 körüli években a munkásbrázolásnak egy újfajta, a zsánertől és naturalizmustól elszakadó, idealista tartalmú változatát alakította ki. Ez a fajta szemlélet, mely a jelenségeken belül a szellemi lényeg megragadására törekszik, figyelhető meg Egry későbbi nagy tájképfestészetében is. Az 1920-as évektől figyelme szinte kizárólag a Balaton felé fordult. A táj topográfiai jellegű rögzítése helyett azonban a víz és a fény festői megragadása izgatta Egryt. Sajátos technikájú, olajjal és pasztellel készült művein úgy sikerült érzékeltetnie a fény egyszerre érzéki és spirituális karakterét, hogy mindeközben a tájkép hagyományos térszerkeztét sem kellett fölládoznia. A fény építi Egry tájait, s szőlővel benőtt domboldalai, nádasai, a víztükör csillámai mintha maguk is eleven fényforrások lennének.

1. kép – A katalógus belső címlapja

2-3. kép – A festmény hátoldala és a mű reprodukciója a katalógusban

Egry balatoni képei az életmű legismertebb, legkeresettebb és kereskedelmi értelemben is legértékesebb részét alkotják. Egry értékét növeli, hogy a vele kortárs műgyűjtők is – Oltványi Imre, Cseh-Szombathy László, Fruchter Lajos, Radnai Béla – különös becsben tartották az ő alkotásait. Egryt gyűjtemi, Egry képeivel együtt élni a jó ízlés és a modern ízlés legbiztosabb jele volt, s lényegében ez mind a mai napig érvényes. Egry műkereskedelmi rangját mutatja, hogy a hazai aukciókon is rendre a több tízmiliós kategóriában szerepelnek a munkái, az eddigi legmagasabb árverési leütési ára pedig

61 millió forint volt (Virág Judit, 2014 téli aukció, 184-es tétel), természetesen szintén egy balatoni tájképért.

Ami a jelen festményt illeti, a mű különösen jól dokumentált alkotás. A mű – ahogyan azt a hátoldalára ragasztott címke is mutatja – 1940 decemberében a Múcsarnok „A magyar művészetért” című kiállításán volt bemutatva. A katalógusban 646. számon, *Búcsúzás* címen közölt képet a katalógus VII. számú képmellékletében reprodukcióban is közölték (ld. 1-3. sz. kép). A festmény hátoldalán Egry sajátkezű írása látható: „Egry József Búcsúzás olaj, pasztell.”

Bár Egry festészetében a tájkép műfaja a leginkább meghatározó, olykor felbukkanak a jelen képhez hasonló, sokfigurás, elbeszélő jellegű kompozíciók is. A mű épp ezért az egyedi és szokatlan témája miatt különleges helyet foglal el Egry József életművében, s ez jelentősen befolyásolja a kép értékét is. A festmény az életmű klasszikus, nagy korszakából való, s mérete, különös témája, valamint a jól dokumentált története alapján is kiemelkedő jelentőségű munkának tekinthető.

Mindezek alapján, s figyelembe véve Egry József alkotásainak a hazai műkereskedelemben elért árait is **a jelen festmény becsértékét 40-50 millió magyar forintban** lehet megjelölni.

Budapest, 2020. július 14.

D r . B e l l á k G á b o r
m ű v é s z e t t ö r t é n é s z
i g a z s á g ü g y i
f e s t m é n y s z a k é r t ő
g . b e l l g a @ g m a i l . c o m
0 6 3 0 4 1 2 0 9 3 2